

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В.О.СУХОМЛИНСЬКОГО
Кафедра фізичної культури та спорту

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор із науково-педагогічної
роботи _____ Н.І. Василькова.

28 серпня 2017 р.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Методи дослідження у фізичному вихованні та спорті

ОКР «бакалавр»

Галузь знань: 0102 Фізичне виховання, спорт та здоров'я людини

Напрямок підготовки: 6.010202 Спорт

Факультет фізичної культури та спорту

2017-2018 навчальний рік

ПРОГРАМУ РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО:

Миколаївський національний університет імені В.О.Сухомлинського

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Розробник: Хохлова Л.А., доцент кафедри фізичної культури та спорту, доктор філософії в галузі освіти, доцент _____ (Хохлова Л.А.)

Усатюк Г. Ф., викладач кафедри теорії та методики фізичної культури _____ (Усатюк Г.Ф.)

Програму схвалено на засіданні кафедри фізичної культури та спорту

Протокол від ____ червня 2017 року № ____

Завідувач кафедри спорту _____ (Тупеев Ю.В.)

Програму погоджено навчально-методичною комісією факультету фізичної культури і спорту

Протокол від ____ червня 2017 року № ____

Голова навчально-методичної комісії _____ (Литвиненко О.М.)

Програму погоджено навчально-методичною комісією університету

Протокол від 28 серпня 2017 року № 12

Голова навчально-методичної комісії університету _____ (Василькова Н.І.)

ВСТУП

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «Методи дослідження у фізичному вихованні та спорті», складена. Хохловою Л.А., Усатюком Г. Ф., . відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів напрям 6.010202 Спорт

Предметом вивчення навчальної дисципліни є теоретико-методичні аспекти підготовки спортсменів.

Міждисциплінарні зв'язки: теорія та методика спорту, теорія та методика підготовки кваліфікованих спортсменів, теорія та методика обраного виду спорту (за видами), фізіологія спорту, біохімія спорту, спортивна медицина, психологія спорту.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни.

Мета курсу Навчити студентів найбільш розповсюдженим та одночасно адекватним методам дослідження, що доречно використовувати у фізичній культурі та спорті. Навчальна дисципліна „Методи наукових досліджень у фізичному вихованні і спорті” передбачає озброєння студентів елементами методики наукових досліджень, що сприятиме розвитку їхнього творчого мислення, оптимальній організації розумової діяльності. Дисципліна спрямована на оволодіння студентами спеціальними знаннями та методичними навичками самостійної, творчої роботи з організації і проведення науково-дослідницької роботи та написання курсової праці.

Завдання курсу

Методичні: . Узагальнюючи наукові і практичні дані, дисципліна „Методи наукових досліджень у фізичному вихованні і спорті” розкриває суть завдань, які необхідно вирішувати в процесі науково-дослідницької роботи, обумовлює ефективні методи реалізації цих завдань, розробляє оптимальні форми побудови наукового дослідження. Значення дисципліни в системі підготовки висококваліфікованих спеціалістів визначається не лише сумою необхідних для студентів знань і професійних вмінь, але і тим, що дозволяють студенту усвідомлювати особливості своєї майбутньої діяльності, яка може бути пов'язана з науково- дослідницькою роботою. Проаналізувати основи сучасної підготовки спортсменів, а саме: морфологічні, фізіологічні, біохімічні, біомеханічні, загально- і спеціальнопедагогічні аспекти, що складають загальнонауковий фундамент системи підготовки кваліфікованих спортсменів;

- оволодіти методиками контролю та моделювання в спорті;
- вивчення як же реагує організм на високі фізіологічні вимоги, котрі ставить рухова активність;
- розглянути загальні методичні підходи у діагностиці фізіологічних, антропометричних, соматометричних, рухових характеристик людини під час занять фізичною культурою та спортом.

Пізнавальні:

- розгляд вибору фізичних вправ для збереження та зміцнення здоров'я та рівня фізичної підготовленості;
- усвідомити, що систематичні заняття оздоровчою фізичною культурою, та загартовування суттєво підвищують резервні можливості та імунологічні здатності організму людини як важливих факторів опірності до чинників навколишнього середовища.

Практичні:

- навчитися на практиці використовувати методичні підходи у діагностиці фізіологічних, антропометричних, соматометричних та рухових характеристик організму людини;

- розробка шляхів оптимізації занять фізичними вправами для різних категорій населення;
- вдосконалення аналізу змін рівня м'язової діяльності, зумовлений процесом старіння, способи підтримання адекватного рівня фізичної підготовленості за допомогою фізичної діяльності;
- розробка фізичних вправ для реабілітації після травм та при різних захворюваннях.

За підсумками вивчення дисципліни студент повинен

Знати: алгоритм побудови наукового дослідження, характеристики і можливості використання педагогічних і супутніх методів наукового дослідження при виконанні науково-дослідницької роботи, особливості і алгоритм оформлення наукової роботи.

- Теоретичні, організаційні і методичні основи підготовки та змагальної діяльності спортсменів Предмет та завдання фізичного виховання та спорту.
- Мету та види контролю у фізичному вихованні.
- Систему визначення та оцінки фізичного стану різних груп населення в процесі фізичного виховання.
- Методи та нормативи фізичного розвитку.
- Методи оцінки функціонального стану дихальної системи під час занять фізичними вправами.
- Методи оцінки функціонального стану серцево-судинної системи під час заняттями фізичними вправами.
- Методи вимірювання рухової активності.
- Методи оцінки фізичної підготовленості різних груп населення.
- Методи комплексної оцінки фізичного здоров'я дитячого та дорослого населення.
- Методи дослідження у адаптивній фізичній культурі.

вміти:

- Уміти: застосовувати у практичній діяльності отримані знання, використовувати педагогічні і супутні методи наукового дослідження у написанні кваліфікаційних робіт з фізичного виховання та спорту. Вірно підібрати найбільш адекватні методики для дослідження фізіологічних функцій під час фізичного навантаження осіб різного віку та статі;
- Вміти вірно поставити та провести експериментальне дослідження;
- Вірно здійснювати математичну обробку отриманих результатів та формувати висновки своїх обстежень щодо впливу фізичних вправ на організм людини;
- Оцінювати адаптаційний потенціал людини. Визначати стан фізичного здоров'я людини;
- Підбирати методи дослідження фізичного розвитку населення за допомогою різноманітних підходів;
- Визначати рівень рухової активності та її вплив на стан здоров'я людини.

У результаті вивчення курс студент оволодіває такими компетентностями:

Загальні володіти основними методами, способами і засобами одержання, зберігання, переробки інформації, наявність навички роботи з комп'ютером як засобом управління інформацією (ЗК-4);

володіти екологічною грамотність; здатністю приймати моральні обов'язки щодо навколишньої природи і самого себе на основі системи життєвих цінностей, сформованої на гуманістичних ідеалах (ЗК-6);

здатність до аналізу та синтезу сучасних євро інтеграційних процесів; базових загальних знань з питань особливостей впровадження положень Болонської декларації у вищу освіту України (ЗК-9);

володіти знаннями Конституції України та інших законодавчих документів, етичних і правових норм, що регулюють відносини людини з людиною, із суспільством і з навколишнім середовищем; використовувати нормативні і правові документи у сфері фізичної культури і спорту (ЗК-10);

усвідомлювати свої права та обов'язки як громадянина своєї країни (ЗК-11);

володіти однією з іноземних мов на рівні не нижче розмовного (ЗК-12);

здатність учитися; володіти високою мотивацією до підвищення свого культурного і професійного рівня (ЗК-13);

володіти адаптивністю і комунікабельністю; прийомами спілкування і вмінням їх використовувати (ЗК-14);

володіти державною мовою, здатністю до письмової й усної комунікації рідною мовою в повсякденному житті, на роботі та в мережі Інтернет (ЗК-15);

Професійні компетенції

Загально-професійні:

здатність усвідомлювати витоки та еволюцію формування теорії навчання руховим діям, спортивного тренування, медико-біологічні та психологічні основи і технологію тренування в обраному виді спорту, санітарно-гігієнічні основи діяльності у сфері фізичної культури і спорту (ПК-2);

володіння методами і засобами збору, узагальнення та використання інформації про досягнення в галузі фізичної культури і спорту, прийомами агітаційно-пропагандистської роботи по залученню всіх верств населення до занять спортивно-рекреаційною діяльністю (ПК-3);

здатність використовувати накопичені в галузі фізичної культури і спорту духовні цінності, отримані знання про особливості особистості учнів для виховання патріотизму, профілактики девіантної поведінки, формування здорового способу життя, потреби в регулярних заняттях фізичними вправами та спортом (ПК-4);

володіння прийомами формування через засоби масової інформації, інформаційні та рекламні агентства громадської думки про фізичну культуру як частину загальної культури та фактор забезпечення здоров'я (ПК-5);

здатність використовувати базові знання про будову та функції організму людини в цілому та його окремих органів й систем органів (ПК-6);

здатність використовувати базові знання про хімічні основи життєдіяльності організму людини, їх зміни під час м'язової діяльності (ПК-7);

здатність використовувати базові знання про основні фактори навколишнього середовища, що впливають на здоров'я людини (ПК-9);

здатність використовувати базові знання з теорії і технології оздоровчо-рекреаційної рухової активності (ПК-11);

здатність використовувати базові знання з основ медичних знань (ПК-14);

здатність до організації та планування навчально-виховної роботи в закладах освіти (ПК-22);

усвідомлення соціальної значущості професії, національних інтересів, цінності праці та служіння Вітчизні (ПК-24); володіти методами обробки результатів досліджень з використанням методів математичної статистики, інформаційних технологій, здатність проводити науковий аналіз результатів досліджень, формулювати і представляти узагальнення і висновки, використовувати їх в практичній діяльності (ПК-26);

Спеціалізовано-професійні:

здатність до саморозвитку на основі рефлексії результатів своєї професійної діяльності (ПК-28);

здатність використовувати основи теорії навчання і виховання в професійної діяльності (ПК-33);

здатність використовувати нормативно-правові документи у професійній діяльності (ПК-35);

здатність формувати мотивації у дітей та молоді до занять фізичною культурою та спортом, виховувати в учнів моральні принципи чесної спортивної конкуренції (ПК-37);

здатність оцінювати фізичні здібності і функціональний стан учнів, адекватно вибрати засоби і методи рухової діяльності для корекції стану учнів з урахуванням їх індивідуальних особливостей на уроках фізичної культури (ПК-40);

здатність проводити профілактику травматизму, надавати першу долікарську допомогу постраждалим в процесі навчальних та тренувальних занять (ПК-41);

здатність реалізовувати систему відбору та спортивної орієнтації в обраному виді спорту з використанням сучасних методик визначення антропометричних, фізичних і психологічних параметрів індивіда (ПК-42);

здатність організовувати і проводити масові фізкультурні заходи та спортивні змагання (ПК-48);

здатність практично використовувати документи державних і громадських органів управління у сфері фізичної культури (ПК-49);

усвідомлення соціальної значущості професії, національних інтересів, цінності праці й служіння на благо Батьківщини; висока мотивація до виконання професійної діяльності й підвищення свого культурного й професійного рівня (ПК-54);

здійснювати пропаганду фізичної культури, спорту й туризму, здорового способу життя з використанням сучасних інформаційних технологій (ПК-55);

використовувати здоров'язберігаючі технології на користь збереження, зміцнення і формування здоров'я (ПК-56);

На вивчення навчальної дисципліни «Методи дослідження у фізичному вихованні та спорті.» відводиться 90 години (3 кредитів за ECTS).

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Кредит 1.

Тема 1. Значення наукових досліджень у фізичному вихованні і спорті. Схема наукового дослідження. Вибір теми дослідження. Напрямок дослідження, його об'єкт і предмет. Актуальність дослідження. Гіпотеза дослідження. Мета і завдання дослідження. Наукова новизна дослідження. Практичне значення дослідження.

Тема 2 Підбір досліджуваних. Організація умов проведення дослідження. Апробація результатів дослідження. Загальна характеристика методів опитування. Бесіда та інтерв'ю як методи дослідження. Метод експертного опитування. Соціометричний метод.

Тема 3. Анкетування як метод опитування. Види анкетування. Побудова анкети. Класифікація питань. Перевірка якості анкети. Загальна характеристика документальних матеріалів. Класифікація типів документів. Аналіз документальних матеріалів. Проблема вірогідності документальної інформації. Контент-аналіз та його процедури. Історичний і логічний методи наукового дослідження.

Кредит 2

Тема 1. Загальна характеристика педагогічних спостережень. Недоліки спостереження як методу наукового дослідження та шляхи їх усунення. Об'єкти педагогічного спостереження. Види педагогічних спостережень.

Тема 2. Загальна характеристика педагогічного експерименту як методу дослідження, експериментальні чинники. Тривалість педагогічного експерименту і його структура.

Тема 3. Види педагогічного експерименту. Формування дослідних груп. Етапи педагогічного експерименту.

Кредит 3.

Тема 1. Тести досягнень. Тести здібностей. Тести особистості. Надійність та інформативність тесту. Особливості тестування рухових можливостей.

Тема 2 Методи наукових досліджень рівня розвитку рухових якостей. Методи наукових досліджень техніки фізичних вправ. Методи наукових досліджень стану і функціональних можливостей організму людини.

Тема 3. Математико-статистична обробка результатів експерименту. Предмет математичної статистики, її роль у розв'язанні завдань фізичної культури і спорту. Генеральна сукупність і вибірка. Вибір досліджуваних. Основні параметри математичної статистики. Середня арифметична величина. Середнє квадратичне відхилення. Середня помилка відхилення. Середня помилка різниці. Достовірність розбіжностей. Кореляція.

3. Рекомендована література

Базова:

1. Келлер В. С. Теоретико-методичні основи підготовки спортсменів / Келлер В. С., Платонов В. М. – Л.: Українська спортивна Асоціація, 1992. – 269 с. Ашмарин Б.А. Методика педагогических исследований в физическом воспитании. Учебное пособие. ЛГПИ им.А.И. Герцена, 1973.
2. Ашмарин Б.А. Теория и методика педагогических исследований в физическом воспитании. Москва; ФиС; - 1978.
3. Годик М.А. Контроль тренировочных и соревновательных нагрузок. - М.: ФиС, 1980.
4. Масальгин Н.А. Математико-статистические методы в спорте. М., ФиС, 1974.
5. Методика исследования в физической культуре. Под общей ред. Д.Д. Донского. М., ФиС, 1961.
6. Теория и методика физического воспитания. Т.1. "Общие основы теории и методики физического воспитания". Под общ. ред. Л.П. Матвеева, А.Д. Новикова. М., ФиС, 1976.
7. Фаламеев А.И., Выдрин В.М. Научно-исследовательская работа в тяжелой атлетике. ГДОИФК им. П.Ф. Лесгафта, 1974.
8. Зациорский В.М. Комплексный контроль в подготовке спортсменов. - М.: ФиС, 1987.- 256 с.

Допоміжна:

1. Афанасьев В.В., Муравьев А.В., Осетров И.А., Михайлов П.В. Основы отбора, прогноза и контроля в спорте. - Ярославль: Изд-во ЯГПУ, 2008. - 287 с.
2. Афанасьев В.В. Математическая статистика в командных видах спорта / В.В. Афанасьев, И.Н. Не-пряев. - Ярославль: Изд-во ЯГПУ, 2006. - 120 с.

3. Боровков А.А. Математическая статистика. Оценка параметров. Проверка гипотез / А.А. Боровков. - М.: Наука, 1984. - 442 с.
4. Евтух А.В., Квашук П.В., Шустин Б.Н. Научно-методические основы многолетней подготовки спортсменов // Вестник спортивной науки. - 2008. - № 4. - С. 16-19.
5. Курамшин Ю.Ф. Проблемы прогнозирования высших спортивных достижений // Ученые записки Университета им. П.Ф. Лесгафта. - 2005. - № 18.- С. 40-58.
6. Масальгин Н.А. Математико-статистические методы в спорте / Н.А. Масальгин. - М.: Физкультура и спорт, 1974. - 151 с.
7. Начинская С.В. Математическая статистика в спорте / С.В. Начинская. - М.: Здоровье, 1978. - 144 с.
8. Лудченко А.А., Лудченко Я.А., Примак Т.А. Основы научных исследований: Учебн. пособие. К., О-во "Знання", КОО, 2001.
9. Ю. Ивойлов А.В. и др. Основы тренировки и инструментальные методы исследования в курсе спортивного совершенствования в вузах: Мн. Вышш. Шк., 1975. - 158 с.

Інформаційні ресурси:

1. Сайт кафедри фізичної культури та спорту МНУ ім. В.О.Сухомлинського
2. <http://www.noc-ukr.org/>
3. <http://www.olympic.org/>
4. <http://www.olimparena.org/>
5. www.vespo.com.ua
6. <http://lib.sportedu.ru/>
7. <http://www.nbu.gov.ua/>

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання:

5 семестр – залік.

5. Засоби діагностики успішності навчання

Оцінка рівня теоретичних знань:

- Поточне опитування під час практичних занять.
- Оцінювання контрольних робіт.
- Використання пакетів тестів.
- Використання пакетів завдань для підсумкового контролю знань.
- Індивідуальне науково-дослідне завдання.

Перевірка та оцінювання самостійної роботи студентів відбувається під час опитування. Всі питання, які винесені до самостійної підготовки, внесені у перелік питань, необхідних для підготовки до практичних занять. Крім того, контрольні роботи та тестування проводяться з урахуванням тем, які винесені на самостійну підготовку. Поточний та підсумковий контроль здійснюється у вигляді комп'ютерних тестів на освітньому просторі університету. Для оцінювання використовується національна чотирьохбальна шкала: відмінно, добре, задовільно, незадовільно; європейська шкала: А, В, С, D, E, FX, F.

Залік: 100% балів студенти накопичують на заняттях та під час поточного і підсумкового контролю, що регламентується робочою програмою викладача.

Іспиту: 60% балів студенти накопичують на заняттях та під час поточного контролю, що регламентується робочою програмою викладача, 40% балів студенти набирають на іспиті.